

13.11.1936

עם בוא הועדה המלכותית מתחילה התקופה השניה של

"המאורעות". כאשר ציינתי בכינוס האחרון (יום לפני בוא

הועדה) עתידה הועדה לפרש את סמכותה באופן הכי רחב. בנאום

הפתיחה הודיע לורד מיל בדברו על ההוראות : - "We have,

of course, no authority to exceed them, but the terms themselves are very wide and we intend to interpret them in a broad and comprehensive manner"

"הממשלה תעשה מאמצים גדולים להביא את הערבים

לביטול החרם, וא.ג. מציע כבר להזמין את המלכים לסעון בפני

הועדה בתורת פיוס. זו אינה הסכנה היחידה והקטנה ביותר.

הנציב מבאר את המהומות כחוצאה מוכרחה ממדיניות הבית-הלאומי

ומהרחבות העליה, והוא מוכיח לועדה שכל העם הערבי בארץ

עומד אחרי המנהיגים במלחמתם. שתי השנים שעברו היו שנות

חסיסה בלתי פוסקת, והוויכוח בשני הבתים עם המועצה הממוקמת,

"שהושפע ע"י הציונים" הגדיל את המרידות". הזקן מצא לו

הזדמנות לגבות חובות, והציונים יבואו על ענשם. בהסברתו על

"עילות המהומות" הוא כותב : -

It can safely be said that every Arab in Palestine, who is old enough to understand, is afraid that in a few years immigration goes on at the rate of the last three years the country will be swamped with Jews. They fear that within the next 15 or 20 years the Jews will equal and then surpass their numbers; and long before their numbers are equal the Arabs feel that they will be submerged

- 2 -

politically, economically and socially. Politically they will become a minority, after having enjoyed a majority status for centuries. Economically they will be ousted out of the best positions and will lose their land. Socially they will be negligible. Many even fear that their holy Places and their religion will be endangered - - -. Whether the fear was justified or not, it was genuine by felt by all Arabs. This fact accounts for the spontaneous and general character of the disturbances. Very little organization was necessary...

הנחות אלה מבוססות ביתר הרחבה בחומר שהוגש

לועדה על המאורעות הפוליטיים בשנות 1935-6 "עד ערב
המהומות".

אולם חוקן בעצמו כתב ללונדון באיגרת פיוס

8 מארס 1935 : - "the general feeling of peace and security
has steadily improved during the course of the last three years"

הסטטיסטיקה הקרימינלית עד סוף 1934 מאשרת

זאת (כך כותב חוקן) : ב-1932 - 4,133 indictable offences

ב-1934 רק 2,172. באותה איגרת כתב חוקן : -

"I am confident that there will be no future disturbances or acts
of violence against the forces of the govt."

איגרת זו נאה גם השופט הראשי (מקדונל) ואשר

אותה. ואשר לעובדה כי כעבור 13 חודש פרצו מהומות -

הוא כותב בהחנצלות : -

"It is true that disturbances broke out some 13 months after had
made the statements quoted above. But I do not think that human
prescience could have foreseen those events which might indeed in
certain circumstances have been avoided".